QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Kumpilazzjoni Nru.: 515/2023

Il-PULIZIJA

(Spettur Michael Tabone)

-Vs-

ILONA BORG

Illum, 21 ta' Diċembru 2023

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront ta' **ILONA BORG** ta' 35 sena, bint Joseph Borg u Maria Concetta nee Schembri, imwielda nhar il-5 ta' Jannar 1988, residenti ġewwa 9, Triq il-Mitħna, Bormla u detentriċi tal-karta tal-identita' 024688M, li ġiet akkużata talli bejn Settembru 2019 u Mejju 2023 f'dawn il-Gzejjer, b'diversi atti, ukoll jekk fi zminijiet differenti u li jiksru l-istess disposizzjoni tal-liġi u li ġew magħmulin b'riżoluzzjoni waħda;

1. Iffalsifikajt cedola, polza, ordni jew dokumenti ohra, illi meta jigu prezentati wiehed jista' jircievi bihom ħlas, jew jieħdu l-kunsinna ta' oggetti jew jiġbor depożitu jew rahan minn ufficju pubbliku, jew minn bank jew stabbiliment pubbliku iehor imwaqqaf jew maghruf b xi' att pubbliku tal-Gvern;

2. U aktar talli xjentament għamilt użu minn wahda mill-karti ffalsifikati msemmijin fl-artikoli 166, 167 u 168 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. U aktar talli ghamilt falsifikazzjoni f'att awtentiku u pubbliku, jew fi skrittura kummercjali jew ta' bank privat, b'falsifikazzjoni jew b'tibdil fl-iskrittura jew fil-firem billi ħloqt pattijiet, dispozizzjonijiet jew obbligi foloz jew ħelsien falz minn obbligi, jew billi ddaħalt dawn il-pattijiet, dispożizzjonijiet obbligi jew ħelsien minn obbligi f'dawk l-atti jew skritturi wara li jkunu gew iffurmati, inkella billi żidt jew biddilt klawsoli, dikjarazzjonijiet jew fatti, illi dawn l-atti jew skritturi kellhom ikollhom fihom jew kellhom jippruvaw;

4. U aktar talli xjentament ghamilt uzu minn att, kitba jew skrittura falza msemmija fl-artikolu 183 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

5. U aktar talli sabiex tikseb xi vantaġġ jew benefiċċju għalik innifsek jew għal ħaddieħor, f'xi dokumenti maħsub għal xi awtorita' pubblika, xjentement għamilt dikjarazzjoni jew stqarrija falza jew tajt tagħrif falz ;

6. U aktar talli b'mezzi kontra l-ligi, jew billi għamit użu ta' ismijiet foloz, jew ta, kwalifiki foloz, jew billi nqdejt b'qerq ieħor, ingann jew billi wrejt ħaġa b'oħra sabiex iġġiegħel titwemmen l-eżistenza ta; intraprizi foloz, jew ta ħila setgħa fuq ħaddieħor jew ta' krediti immaġinarji, jew sabiex tqanqal tama jew biza' dwar xi ġrajja kimerika, għamilt qligħ ta' aktar minn ħamest elef euro €5,000 bi ħsara tad-Dipartiment tas-Sigurta Socjali, il-Gvern ta' Malta u /jew xi entita u/ jew entitajiet ohra;

7. U aktar talli bi ħsara tad-Dipartiment tas-Sigurta Socjali, il-Gvern ta' Malta u/jew xi entita u/jew entitajiet oħra, għamilt qligħ ieħor b'qerq ta'aktar minn ħamest elef euro (€5,000).

   Il-Qorti kienet mitluba sabiex f'każ ta' sejbien ta' ħtija tikkundanna lill-akkuzat ghal ħlas ta' spejjes li jkollhom x'jaqsmu mal-ħatra ta' esperti jew periti fil-proceduri hekk kif ikkontemplat fl-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta'Malta.

Rat id-digriet tagħha tat-22 ta' Awwissu 2023 fejn laqgħet it-talba tad-Direttur tas-Sigurta' Soċjali u d-Direttur Ġenerali tad-Dħul u Osservanza tal-Benefiċċju u ammetthom fil-proċeduri bħala parti offiża a tenur tal-artikolu 410(5) tal-Kap. 9;

Semghet lill-Ufficjal Prosekutur fis-seduta tad-29 ta' Awwissu 2023, jaqra l-akkużi u jikkonfermahom bil-ġurament u rat id-dokumenti ppreżentati flimkien mal-akkużi;

Semgħet lill-imputata waqt l-eżami twieġeb li hija ħatja tal-akkużi kollha miġjuba fil-konfront tagħha;

Semgħet lill-imputata tikkonferma l-ammissjoni tal-ħtija tagħha anke wara li ġiet imwissija bl-iktar mod solenni dwar il-konsegwenzi legali tal-ammissjoni tagħha u wara illi kkonċeditilha ħin biex tirrikonsidra din id-dikjarazzjoni ta' ħtija u sabiex terga' tikkonsulta mad-difensur tagħha, kif ukoll wara li spjegatilha n-natura u s-serjeta` tal-reati li jinsab mixli bihom, il-konsegwenzi ta' dikjarazzjoni tal-ħtija u l-piena erogabbli.

Semgħet lill-partijiet kollha jaqblu illi l-ammont meħud illegalment għad-detriment tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali huwa ta' €22,213.28 u li sar ripagament s'issa fis-somma ta' €116.54;

Semgħet lill-imputata fis-seduta tad-29 ta' Awwissu 2023 tiddikjara li hija disposta tħallas lura l-bilanċ rimanenti fl-intier tiegħu sa zmien sena mil-lum;

Semghet is-sottomissjonijiet tal-partijiet dwar il-piena u semgħet lill-Prosekuzzjoni tiddikjara li m'hijiex qiegħda tinsisti li tingħata piena karċerarja effettiva;

Rat id-digriet tagħha mogħti fis-seduti tat-28 ta' Settembru 2023 li permezz tiegħu laqgħet it-talba tad-difiza għas-sospensjoni tal-prolazzjoni tas-sentenza għaliex kien hemm possibbilita' li jintlaħaq ftehim mad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali dwar il-modalitajiet tar-ripagament tal-bilanċ dovut, kif propost mill-imputata;

Semgħet lil Martin Buhagiar, l-Assistent Direttur tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali jiddikjara fis-seduta tal-21 ta' Diċembru 2023 illi l-ammont bilanċjali li kien għadu dovut sa dakinhar huwa ta' €22,074.90 u illi l-offerta tal-imputata għar-ripagament tal-bilanċ permezz tal-ħlas minnufih tas-somma ta' €5,000 u r-ripagament tal-bilanċ bin-nifs permezz ta' rati mensili ta' €150, hija aċċettata u jista' jintlaħaq ftehim f'dan is-sens bejn il-partijiet;

Rat id-dokumenti kollha akkwiżiti fl-atti;

Rat l-atti kollha tal-proceduri;

Rat illi l-kawża kienet imħollija għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi fuq l-ammissjoni volontarja u inkondizzjonata tal-imputata, fil-preżenza tal-Avukat difensur tagħha u dan wara li ġew osservati d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 392A tal-Kap. 9, il-Qorti m'ghandhiex triq ohra salv li ssibha ħatja tal-imputazzjonijiet kollha.

Għall-finijiet tal-piena, il-Qorti kkunsidrat diversi fatturi, fosthom il-gravita' tar-reati li qiegħda tinstab ħatja dwarhom l-imputata u l-ammont sostanzjali li hija kisbet għad-dannu tal-parti offiża b'riżultat tal-kommissjoni ta' dawn ir-reati. Iżda ħadet ukoll qies tal-fedina penali netta tal-imputata, kif ukoll tal-fatt illi hija ammettiet il-ħtija tagħha fl-iktar stadju bikri tal-proċeduri, il-fatt li l-imputata diġa' ħallset lura qabel illum xi ammonti in linea ta' ripagament u fuq kollox, il-fatt illi ntlaħaq ftehim mad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali għar-ripagament bin-nifs tal-ammont bilanċjali kollu tas-somma perċepita illegalment.

Il-Qorti qieset ukoll il-fatt illi l-istess att, ċioe' l-falsifikazzjoni tal-att u l-użu tiegħu mill-imputata, ta lok għall-ksur ta' diversi dispożizzjonijiet tal-liġi, fosthom l-artikoli 167, 183 u 185 kif ukoll l-artikolu 188 tal-Kap. 9 - ċioe' li għamlet dikjarazzjoni falza jew tat tagħrif falz lil awtorità pubblika. L-istess jgħodd għall-att konsistenti fl-użu tad-dokument falsifikat: dan jikkostitwixxi iktar minn reat wieħed, fosthom ir-reat taħt l-artikoli 169, 184, 185 u 188 tal-Kap. 9, kif ukoll il-mezz għall-kommissjoni tar-reat ta' frodi taħt l-artikolu 308 tal-Kap. 9. Għaldaqstant, bl-applikazzjoni tal-prinċipju tal-konkorrenza formali ta' reati u pieni, għanda tingħata l-piena biss għar-reat l-iktar gravi fost dawk li ġew kommessi permezz tal-istess att.

Bl-ammissjoni tal-imputata għar-reat ta' truffa taħt l-artikolu 308 tal-Kap. 9, hija ma tistax tinstab ħatja wkoll għar-reat tal-frodi innominata taħt l-artikolu 309 tal-Kap. 9 għaliex dan ir-reat jinstab ħati tagħha min jagħmel xi qligħ ieħor b'qerq mhux imsemmi fl-artikoli ta' qabel u għalhekk il-Qorti sejra tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-imputazzjoni bin-numru tmienja (8) dwar ir-reat taħt l-artikolu 309 tal-Kap. 9.

Dan magħdud il-fatt illi uħud mir-reati addebitati lill-imputata evidentement twettqu bħala mezz għall-fini għall-kommissjoni ta' reati oħrajn li jinsab mixli bihom. Hekk per eżempju, ir-reat fl-ewwel imputazzjoni twettaq bħala mezz għall-fini għall-kommissjoni tar-reat fit-tieni imputazzjoni, u l-istess ir-reat fit-tielet imputazzjoni, li ġie kommess bħala mezz għall-fini tat-twettiq tar-reat addebitat fir-raba' imputazzjoni. Fl-istess waqt, il-Qorti fehmet ukoll – anke fin-nuqqas ta' prova kuntrarja fl-atti

proċesswali – li r-reati kommessi bil-falsifikazzjoni u l-użu tad-dokument iffalsifikat twettqu sewwasew bħala mezz għall-kommissjoni tar-reat ta' frodi. Isibu riskontru għalhekk id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 17(h) tal-Kap. 9.

Ir-reat l-iktar gravi fost is-sensiela ta' reati li l-imputata ammettiet il-ħtija dwarhom, huwa dak taħt l-artikolu 308 tal-Kap. 9 li, bl-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-artikolu 310(1)(a) tal-Kap. 9, jipprovdi għal piena ta' priġunerija minn sentejn sa disa' snin billi l-ammont tal-ħsara magħmula mill-imputat jeċċedi s-somma ta' €5,000.

Mizmumin ferm dawn il-konsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti tqis illi filwaqt li l-iktar piena idoneja hija waħda karċerarja, hemm raġunijiet tajbin u validi fiċ-ċirkostanzi, biex tapplika d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 28A tal-Kap. 9 kif ukoll id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 532A tal-Kap. 9 minflok id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 28H tal-istess Kap. 9.

Għal dawn il-motivi kollha, filwaqt li tastjeni milli tieħu konjizzjoni tal-imputazzjoni bin-numru sebgħa (7) għaliex hija alternattiva għall-imputazzjoni bin-numru sitta (6) u wara li rat l-Artikoli 17(h), 18, 167, 169, 183, 184, 185, 188, 308 u 310(1)(a) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, qiegħda ssib lil ILONA BORG ħatja fuq ammissjoni tagħha stess, tal-imputazzjonijiet l-oħra kollha u tikkundannaha sentejn priġunerija iżda bl-applikazzjoni tal-Artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta tordna li din is-sentenza ma tidħolx fis-seħħ ħlief jekk fi żmien tliet (3) snin, il-ħatja tikkommetti reat ieħor li għalih hemm piena ta' priġunerija.

A tenur ta' l-Artikolu 28A(4) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti spjegat lill-ħatja bi kliem ċar ir-responsabilità tagħha taħt l-Artikolu 28B tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta jekk hija tikkommetti, matul il-perijodu operattiv ta' din is-sentenza sospiża, reat li għalih hemm piena ta' priġunerija.

Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 532A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta li jirrendi applikabbli d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 24 tal-Att dwar il-Probation, Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna lil ILONA BORG tħallas lid-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali is-somma ta' tnejn u għoxrin elf u erbgħa u sebgħin Euro u disgħin ċenteżmu (€22,074.90) rappreżentanti l-bilanċ mill-ammont tad-danni sofferti mill-istess Dipartiment b'riżultat tad-delitti li dwarhom qed tinstab ħtija, bin-nifs skont il-modalitajiet diġa' maqbula ċioe' bil-pagament minnufih tas-somma ta' ħamest elef Euro (€5,000) u in segwitu b'pagamenti mensili bir-rata ta' mija u ħamsin euro (€150) kull waħda.

Billi ma jirriżultax li ġew nominati esperti f'dawn il-proċeduri, tastjeni milli tieħu konjizzjoni tat-talba tal-Prosekuzzjoni ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Għall-fini tal-Artikolu 28A(8) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna li kopja ta' din is-sentenza tintbagħat lir-Reġistratur tal-Qorti.

Ai termini ta' l-Artikolu 392A(2) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti tordna li fi żmien sitt (6) ijiem tax-xogħol l-Avukat Ġenerali jingħata aċċess għal kopja skenjata ta' l-atti, flimkien ma' aċċess għal kopja skenjata ta' din is-sentenza.

DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.